

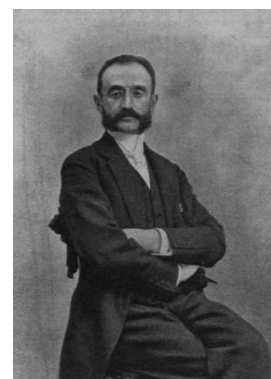
A budapesti Spanyol Nagykövetség épületének rövid története

A Spanyol Nagykövetség jelenlegi épületét - Hatvany-Deutsch Palota - 1880-ban építették Bukovics Gyula tervei alapján, az Ybl Miklós iroda vezetője és a kor egyik legismertebb építész volt. Bukovics kiemelkedő munkái között meg kell említeni a a budapesti Kossuth téren található a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumot, az első olyan budapesti épület, amely eredetileg is egy állami intézmény befogadására épült.

Az épület kivételes értékei közül érdemes megemlíteni a gyönyörű faburkolatú előteret és az udvarra néző, reprezentatív étkezőt. Figyelemre méltóak a modernizmus egyedi gótikus formái az ebédlőben és az étkező és a bejárat közötti helységben. A jelenlegi konyha egykor könyvtár volt.

A megrendelő, a zsidó Deutsch család, a hatvani cukorgyár tulajdonosa 1880-ban kapta meg az építési engedélyt. 1879-ben a császár megengedte Deutsch Józsefnek, hogy vezetéknevébe belefoglalja városa nevét: Hatvany Deutsch József. Fia, Hatvany-Deutsch Sándor 1902-ben részt vett a Magyar Gyáriparosok Szövetségének megalapításában, és számos budapesti kórházat és színházat pártfogolt. 1908-ban bárói rangra emelték, és a szenátusban is helyet kapott. Nevéhez fűződik a magyar cukorexport megszervezése és fejlesztése, különös tekintettel az angol, a portugál és a kelet-indiai piacra.

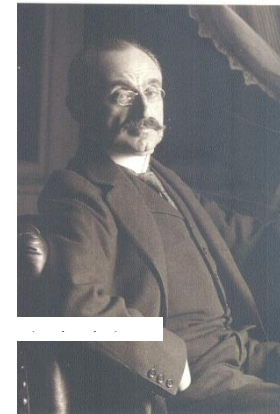

El barón Sándor

Fia, báró Hatvany Lajos író volt, a nagy magyar költő, Ady Endre mecénásaihoz tartozó Nyugat (Nyugat) című folyóirat generációjának egyik vezéralakja. Egy másik fia, báró Hatvany Ferenc festő és műgyűjtő volt, és jelentős gyűjteménye francia és magyar festészet kiemelkedő műveiből állt. Hatvany gyűjteményének nagy része, a palotával együtt ahol elhelyezték, a Budai Várnegyed bombázása során pusztult el.

A Hatvany-Deutsch Palotát, amely a 1985-ös telekkönyvben Eötvös u. 13 szám alatt szerepelt., Kármán Aladár és Ullmann Gyula vezetésével kibővítették, mivel Bukovics építész Bécsben élt. A bővítési munkák egybeestek a bárói cím adományozásával.

1913-ban báró Hatvany-Deutsch Sándor elhunyt, majd 1921-ben, az első világháború után a spanyol állam megvásárolta az épületet, hogy elhelyezze a külképviseletet. Mivel a 13-as szám szerencsétlen számnak számít, az épület akkor és ma is Eötvös utca 11/b szám alatt van nyilvántartva.

Az Osztrák-Magyar Monarchia idején a spanyol nagykövetség Bécsben volt, Spanyolországot pedig budapesti konzulátus képviselte. A tiszteletbeli konzul Dr. Kuncz Jenő volt, a Konzulátus pedig saját házában, a Múzeum krt.1. majd a Deák Ferenc u utcában. 4. helyezkedett el. Az első világháború idején Spanyolország konzulátusa Budán a Budafoki út 23. szám alatt található, a főkonzul D. Romeo Jaime de Baguer volt.

1922-ben a spanyol követség az Eötvös u. 13. szám alatti épületbe költözött és az akkreditált diplomatái Francisco Martínez de Galinsoga de la Serna, Gracia Real vikomtja, miniszteri rangú misszióvezető és Miguel Castaneda titkár úr volt.

A második világháború alatt a követség nyitva maradt. A német csapatok 1944. április 19-i bevonulása kormányváltást kényszerített ki és Szálasi Ferenc (1944. október 15.), a német nácik szövetségese, a nyilasok hatalomra kerülése után a misszióvezető Muguero miniszter Madrid utasítására elhagyta Budapestet, és a fiatal Ángel Sanz Briz követségi titkár maradt a misszió élén.

Sanz Briz, a svéd Raoul Wallenberggel együtt, rendkívüli munkát végzett a magyar hatóságok által üldözött zsidók megmentésében. Ehhez felhasználta a szefárdokra vonatkozó spanyol szabályozást, amely menlevelet adott sok bajba jutott embernek. Sanz Briz mintegy 5200 zsidót tudott megmenteni azzal, hogy elhelyezte őket a nagykövetségen, valamint bérelt épületekben, amelyeket "a spanyol követség védett épületeinek" nevezett el. Végül a madridi minisztérium utasításra el kellett hagynia Budapestet a város Vörös Hadsereg kezébe kerülése miatt. A spanyol polgárháború olasz veteránja, Giorgio Perlasca, aki korábban is segítette Sanz Brizt, folytatta munkáját.

„... QUIERO TRAER A LA MEMORIA LA GRAN LABOR HUMANITARIA LLEVADA A CABO EN 1944, JUNTO CON OTROS COLEGAS EXTRANJEROS, POR EL DIPLOMÁTICO ESPAÑOL EN BUDAPEST.

„... SZERETNÉM FELIDÉZNI AZT A FIGYELEMRE MÉLTÓ HUMANITÁRIUS MUNKÁT, MELYET 1944-BEN BUDAPESTEN, MÁS KÜLFÖLDI KOLLÉGÁKKAL KÖZÖSEN, A SPANYOL DIPLOMATA

ÁNGEL SANZ BRIZ

„JUSTO ENTRE LAS NACIONES - A VILÁG IGAZA” (1910-1980)

QUE LOGRARÍA SALVAR TANTAS VIDAS DE CIUDADANOS HUNGAROS JUDÍOS, ALGUNOS DE ORIGEN SEFARDÍ, SOBRE QUIENES SE CERNÍA UN TRÁGICO DESTINO.”

VÉGZETT A TRAGIKUS VÉGZETTEL SZEMBENÉZŐ MAGYARORSZÁGI ZSIDÓK ÉLETÉNEK MEGMENTÉSÉÉRT, AKIK EGY RÉSE SZEFÁRD SZÁRMAZÁSÚ ZSIDÓ VOLT.”

DISCURSO DE S.M. EL REY D. JUAN CARLOS EN LA ASAMBLEA NACIONAL DE HUNGRÍA BUDAPEST, EL 30 DE MAYO DE 2007

IDÉZET ÖFELSÉGE I. JÁNOS KÁROLY BESZÉDÉBŐL A MAGYAR KÖZTARSASÁG ORSZÁGGYŰLÉSÉBEN BUDAPEST, 2007. MÁJUS 30.

2008 óta a nagykövetség homlokzatán egy emléktábla található, és ezen Öfelsége János spanyol király szavait örökítették meg, amelyeket e kivételes spanyol diplomata alakjának emlékére mondott a magyar parlamentben, az 2007-es magyarországi államlátogatása során és, amelyben tiszteleg a veszély napjaiban végzett humanitárius munkája előtt.

A második világháború végén, 1945-ben és a szovjet mintára alakított politikai rendszer kialakítása után a diplomáciai kapcsolatok megszakadtak a két ország között, és csak 1975-ben, Franco tábornok halála után ismét helyreálltak. Ezekben az években a Magyar Népköztársaság hatóságai saját elképzelései szerint használták az épületet, többek között görög menekülteket is elhelyeztek.

1976 óta a spanyol nagykövetség abban az épületben található, amely jelenleg a spanyol külügyminisztérium képviselőtétének irodaépülete és a nagykövetségi rezidenciája.

